Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

3 / 2022

Kansikuva: Auringonkukka on nykypäivänä paljon muutakin kuin vain kukka.

Numero 4/2022 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 29.11. mennessä.
Numero 1/2023 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 3 / 2022

Pääkirjoitus 3

Syyskokouksen kutsu 3

Inkeriläisten kesäjuhlat heinäkuussa 2022 4

Kooste kesäjuhlista 4

Inkeri ja Inkeriläisyys -hankkeen kokemuksia 6

Inkerin liitto 100 vuotta 8

Tapahtumakalenteri..... 15

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2022
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 706 792 367
vihtori.aitman@gmail.com
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

ISSN 1236-9586 (painettu)
ISSN 2670-319X (verkkojulkaisu)

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Juhani Valo

Tässä pääkirjoituksessa haluan välittää surunvalitteluni eräälle inkerinsuomalaisuuden asiantuntijalle, historiantutkija Pekka Nevalaisen (7.10.1959 — 3.12.2021) omaisille ja ystäville, jonka kirjaa "Rautaa Inkerin rajoilla" olen joskus käyttänyt kirjoituksissani ja jonka viimeiseksi teokseksi jäi SKS-kirjojen julkaisema teos "Lunastamaton Viena - suomalaiset siirtomaaherroina 1918 — 1920."

Itse en milloinkaan tavannut Nevalaista, mutta ilman hänen teoksiaan tietoni nykyisestä rajantakaisesta Suomesta olisivat asiapohjaisesti huomattavasti suppeammat.
Vienalla, Aunuksella ja Inkerinmaalla on oma kunniapaikkansa Suomen historiassa, jokaista näistä yhdistää niiden joutuminen ankarien vainojen kohteeksi suomalaisuutensa johdosta.
Elämme jälleen vastaavia aikoja kuin sata vuotta sitten, kun idästä kajastavat hyökkääjän jäljiltä palavien alueiden murheelliset valot, kodit raunioiksi räjäytettyinä ja suuret kansanjoukot, uhrit, vaeltamassa pois kotimaansa suojasta, uutta kohden matkalla.

Eikö ihminen milloinkaan opi? Ei, ei opi, vaikka pohjoinen napa-alue on sulamassa, sen eläimet vaeltavat etsimään uutta kotia, kuten kahden mursun traagiset kohtalot osoittivat konkreettisesti meille tapahtuneet tosiasiat: Maailma ja sen elinympäristö ovat muuttunut traagisesti nopeammin, kuin olemme voineet kuvitellakaan.
Mistään elämästä piittaamatta jatkuu yhden hallinnon käynnistämä turhaakin turhempi hyökkäys - ja tuhoamissota toiseen valtioon sitä ja sen infrastruktuuria tuhoten, vain siksi, ettei hyökkääjää ja sen arvoja miellyttänyt nukkehallitsijaksi muuttunut ex-presidentti saanut pitää valtaansa suuren naapurimme vaikutuspiirin osana!

Soitto on suruista tehty, sanotaan, mutta silloinhan inkerinsuomalaiset, itäkarjalaiset sekä ukrainalaiset ja monet muut olisivat mestarillisia sävelsointujen luojia, runomaailman arvostettuja tulkitsijoita - ja niin onkin asian laita.

Pelkkä duurisointu, tyhjännauru ja historiattomuus eivät milloinkaan tuota jumalten taidetta, enintään keskitasoista tuherrusta vailla elämää, kokemusta ja kaikkia vivahdeskaaloja.
Niistä vivahteista on luotu taidetta, koskettavinta kaikesta, taidetta jolla on merkitystä.
Inkerinsuomalaisten kokemuksista syntyisivät upeimmat laulut, niin kuin ovat syntyneet vastaavat taideteokset, jotka maalauksina elävät joukossamme rikastuttaen elämäämme ja joiden luojia elää yhä joukoissamme!

Mielessäni ajattelen juuri tällä hetkellä, mitähän aarteita mahtaakaan löytyä Viron setukaisten luomina, mitä löytyy kolttasaamelaisten kokemuksista, niistäkin voisi olla hyvä ottaa selvää.
Kaikille Euroopan vähemmistöille kun se soitto taitaa olla vallanpitäjistä johtuen, suruista tehty!

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous jäsenille pidetään lauantaina, lokakuun 29. päivänä 2022 klo 14.00 Karjalatalolla Inkeri kodissa Käpylänkuja 1, 00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat. Äänivaltuutettuja ovat v. 2022 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2022 jäsenmaksunsa.

Hallitus

INKERILÄISTEN KESÄJUHLAT HEINÄKUUSSA 2022

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

PALUU KESÄJUHLIEN KESIIN: Kun jostain oikein mieluisasta asiasta pidättäytyy pitkään, tuntuu sen pariin palaaminen äärettömän makealta – näin silloinkin kun kyseessä ei ole syötävä herkku vaan vaikka rakkaiden ystävien tapaaminen, uusien ihmisten kohtaaminen ja kulttuurillisten nautintojen vastaanotto. Tällaista iloista tapahtumiin palaamista on nähty kaikkialla Suomessa kuluneena vuonna. Näin myös meidän inkeriläisten parissa kun kahden vuoden tauon jälkeen päästiin vihdoin järjestämään taas perinteisen Inkeriläisten Kesäjuhlat.

KOOSTE KESÄJUHLISTA 2022

Teksti: Anne Tuohimäki
Kuvat: Anne Tuohimäki ja Maiju Korte

Jännitys oli huipussaan lauantaiaamuna 23.7. juhlien järjestelytoimikunnan kokoontuessa Malmin kirkolle. Edellisten viikkojen ja päivien tukala helle, koronapandemian paheneminen ja maailman tilanne saivat arvuuttelemaan mahdollisen juhlakansan aktiivisuutta. Huolet häipyivät, kun puolisen tuntia ennen messun alkua oli kirkkoon saapunut jo noin 150 henkeä.

Kirkon sisääntuloaulaan oli ripustettu **Toivo Tupinin** maalaamia tauluja, joihin saattoi tutustua taiteilijan opastamana. Messun toimitti Malmin seurakunnan pastori **Esko M. Laine** avustajinaan **Marianne Hapsal,**

Tuija Laine ja **Paavo Ripatti**. Kanttorina toimi Toksovan seurakunnasta eläköitynyt kanttori **Aleksander Malkov.** Ehtoollispöytä keräsi runsaasti kävijöitä.

Messun jälkeen oli aikaa ruokailla, kahvitella, tavata tuttuja ja sukulaisia ja mahdollisesti tutustua uusiinkin ihmisiin. Emännillä oli keitot ja kahvit kahvileipineen valmiina ja ruokailu sujui joutuisasti. Ruokailun jälkeen useat juhlavieraat hakeutuivat pihalla olleille penkeille ja tuoleille rupattelemaan mukavan kesätuulen vilvoitellessa. Juhlavieraita oli messun jälkeen tullut lisää ja heitä oli varsinaisen juhlaohjelman alkaessa arviolta 200.

Juhlan aloitti Viipurin lauluveikkojen komeaääninen oktetti Jean Sibeliuksen *Soi kunniaksi luojan* ja **Taneli Kuusiston** *Suomalainen rukous* -lauluilla. Ennen liiton puheenjohtajan **Juhani Valon** tervehdyspuhetta saatiin kuulla Helsingin piispan **Teemu Laajasalon** juhlaan lähettämä tervehdys puheenjohtajan lukemana. Laajasalo korosti tervehdyksessään **Mooses Putron** säveltämän virren kautta sitä, kuinka inkeriläisillä on ollut vahva vaikutuksensa luterilaiselle perinteelle ennen ja nyt.

Omassa tervehdyspuheessaan Valo viittasi viimeaikojen moniin mullistuksiin, helteisiin, tulviin, koronaan ja sotaan todeten kuitenkin, että olemme selvinneet niistä yhdessä ja saamme tänään olla täällä yhdessä.
Helsingissä toimivan Armas yhtyeen jäsenet **Mimmi Laaksonen** ja **Samuli Karjalainen** esittivät *inkeriläistä paimenmusiikkia* huiluilla. Armas yhtyeen nimi tulee musiikkitieteen opiskelijan **Armas Otto Väisäsen** nimestä. Väisänen vieraili 1914 Länsi-Inkerissä ja tutustui siellä paimenmusiikkiin.

Kuten kuuluttaja-juontajana toiminut **Paavo Ripatti** sanoi: ”Me emme ole unohtaneet”, viitaten kukkatraditioon, joka aina juhlien alussa muistuttaa niistä uhrauksista, joita edesmenneet sukupolvet ovat joutuneet tekemään. Niinpä nytkin juhlan jälkeen vietiin alttarin viereisellä pöydällä juhlan aikana Inkerin väreissä olleet kukkakimput Hietaniemen sankariristille ja inkeriläisten heimoveteraanien muistokivelle Sibeliuspuistoon.

Anitta Iline ja **Minttu Hellstén** esittivät laulaen runon *Jos linnulta siivet saisin*. Runo on julkaistu Pietari -lehdessä vuonna 1874 ja sen on kirjoittanut **Laita**-niminen henkilö. Nyt esitetyn runon on Anitta itse säveltänyt.
Tänä vuonna on kulunut 100 vuotta siitä, kun Inkerin liitto perustettiin ja jonka valvontakomissio lakkautti 1944 neuvostovastaiseksi luokiteltuna järjestönä. Fil.tri, tutkija **Toivo Flink** valotti liiton historiaa mielenkiintoisessa puheessaan.
Armas yhtye viihdytti toisenkin kerran *paimenmusiikillaan*, Mimmin soittaessa huiluaan Samulin säestäessä kitaralla.
Juhlapuheessaan FM, arkistotutkija **Maiju Korte** (ent. Putkonen) selosti jonkin aikaa sitten päättyneen arkistoprojektin antia. Maiju toimi Inkeriläisten sivistyssäätiön, SKS:n ja Kansallisarkiston yhteisessä projektissa projektipäällikkönä. Projekti onnistui yli odotusten ja oli kulttuuriteko, joka ei enää olisi voinut yhtään odottaa. (Maiju Korteen puhe myöhemmin tässä artikkelissa)

Mimmi Laaksosen ja Samuli Karjalaisen Armas-yhtye on saanut nimensä Armas Otto Väisäsen nimestä.

Minttu Hellstén ja Anitta Ilene (oik.) esittivät Ilenen säveltämän laulun 1800-luvulta.

Anittan toinen lauluesitys oli *inkeroinen kehtolaulu* ja Mintun kanssa yhdessä he esittivät vielä hauskan *Rekilaulun,* joka kertoo rakkautta kaipaavasta nuoresta neidosta.
Toivo Flink astui toisenkin kerran lavalle ja esitti kirjoittamiaan runoja. (Yksi tapahtumassa lausutuista runoista lehden takakannessa)
Inkeriläisten sivistyssäätiön tervehdyksen juhlaan toi säätiön hallituksen puheenjohtaja **Antti Kokkinen,** luovuttaen samalla säätiön ansiomerkin kunniakirjoineen **Maiju Kortteelle** ja **Jorma Korkkiselle.**

Ennen liiton puheenjohtaja Valon loppusanoja suoritettiin arvonta, johon osallistuivat kaikki ohjelmalehtisen ostaneet juhlavieraat. Pääpalkintona oli Toivo Tupinin maalaama taulu.
Viipurin lauluveikot kajauttivat vielä **Leevi Madetojan** *Kaunein maa* ja **Jean Sibeliuksen** *Sydämeni laulu* kappaleet.

Perinteiseen tapaan yhteislaulut *Nouse Inkeri* ja *Maamme* juhlistivat onnistuneen kesäjuhlan.

Messun avustajat Paavo Ripatti, Marianne Hapsal ja Tuija Laine.

Inkeriläisten Sivistyssäätiön ansiomerkin saivat kesäjuhlassa Maiju Korte ja Jorma Korkkinen.

INKERI JA INKERILÄISYYS -HANKKEEN KOKEMUKSIA

Maiju Korte
Kesäjuhlilla pidetystä puheesta osin lyhennetty versio

Kun keväällä 2018 käynnistelimme Inkeriläisten sivistyssäätiön aloitteesta syntynyttä yhteistyöhanketta Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa (SKS), en vielä tiennyt, millaiselle matkalle olin lähdössä. Seuralla on hyvin pitkät perinteet Inkerin ja inkerinsuomalaisten historian tallentamisesta, ulottuvathan ne 1840-luvun perinteenkerääjiin asti. Tätä taustaa vasten jännitin, tavoitammeko tässäkin ajassa kaikki ne ihmiset, jotka haluaisimme tavoittaa ja saavuttaisimmeko heidän luottamuksensa. *Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun* -hankkeen ajoituksen otollisuus ja inkerinsuomalaisilta saatu upea vastaanotto kuitenkin mahdollistivat hankkeen onnistumisen ja asiat järjestyivät yksi toisensa perään.

Kuin ihmeen kaupalla samaan aikaan oli aloitettu myös muita inkerinsuomalaisten historiaa luotaavia hankkeita, ja näistä kenties näkyvimpänä monet muistavat Kansallismuseon näyttelyn *Inkeriläiset – unohdetut suomalaiset* vuonna 2020. Toisaalta ajoitus ei ollut sittenkään ihme, vaan aika oli tehnyt tehtävänsä. Ensimmäisen maailmansodan loppumisesta ja Inkerinmaan asukkaisiin vaikuttavista yhteiskunnallisista myllerryksistä oli kulunut sata vuotta. Toisen maailmansodan aikana tehdyistä inkeriläisten siirroista Suomeen tulee ensi vuonna kuluneeksi 80 vuotta. Perestroikan aikakauden alkamisesta Neuvostoliitossa, inkerinsuomalaisten kansallisesta uudelleenheräämisestä ja paluumuuton käynnistymisestä Suomeen on sen sijaan mennyt jo 30 vuotta. Aika hankkeelle oli siis juuri oikea!

Hankkeen ohjausryhmään kuului edustajia Inkeriläisten sivistyssäätiöstä, Kansallisarkistosta ja edustamastani Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta. Oh-

jausryhmän puolesta rohkenen todeta, että olemme todella tyytyväisiä siihen, kuinka hyvin hanke lopultakin menestyi. Alun perin kaksivuotiseksi suunniteltu hankkeemme jatkuikin kolmannella vuodella. Onnistuimme saamaan ulkopuolista rahoitusta, osallistuvien organisaatioiden lisäksi sekä Jenny ja Antti Wihurin rahastosta että Suomalais-ruotsalaiselta kulttuurirahastolta. Hankkeessamme työskenteli minun lisäkseni kaksi korkeakouluharjoittelijaa, joista toisesta tuli hankkeeseen pidempiaikainen työntekijä.

Inkeri ja inkeriläisyys -hankkeen aikana pääsimme tekemään yhteistyötä Kansallismuseon kanssa, jonne ohjasimme sellaiset Inkeriin liittyvät museoesineet, jota arkistoissa ei voida säilyttää. Teimme yhteistyötä Helsingin ja Turun yliopistojen kanssa, joissa opetettiin inkeriläisten historiaa osana kenttätyökursseja, joilla opiskelijat tekivät muistitietohaastatteluita. Yhteistyötä teimme myös ensin Siirtolaisinstituutin, sittemmin Oulun yliopiston alla toimivan *Perheen erossaolon ylisukupolvinen muistaminen* -tutkimushankkeen kanssa. Mutta ennen kaikkea teimme yhteistyötä teidän inkerinsuomalaisten kanssa. Vierailin useiden Inkeri-kerhojen tilaisuuksissa ympäri Suomea ja sekä niissä että kaikissa niissä yksityiskodeissa, joihin olimme tervetulleita haastattelemaan ja arkistoaineistoa noutamaan, on vastaanotto ollut suunnattoman lämmin.

Teimme kaikkineen noin 120 muistitietohaastattelua Suomessa ja Ruotsissa, muutaman jopa Virossa ja Venäjällä. Haastattelijoina meillä oli hanketyöntekijöiden lisäksi Helsingin ja Turun yliopistojen opiskelijoita mutta myös muutamia vapaaehtoisia. Suuri kiitos kuuluu niin haastattelijoille, kuin kaikille elämäntarinansa kertoneille ja sukunsa historiaa jakaneille. Heidän ansiostaan haastatteluaineistoja jälkipolville tutkittaviksi on arkistoituna nyt satoja tunteja.
Mieleenpainuvampia haastatteluita, joita hankkeen aikana tein oli – monen teistä tunteman – nyt jo edesmenneen **Albert Kirjasen** haastattelut, joita **Lea Pakkasen** kanssa kävimme tekemässä Korialla useammankin vuosina 2018 ja 2019. Hänen haastatteluistaan teki itselleni tärkeäksi se, että ne olivat yhdet ensimmäisistä inkerinsuomalaisten haastatteluista, joita pääsin tekemään. Lisäksi vaikutuksen teki ennen kaikkea se valtavan laaja tietämys, jota hänelle oli sekä omien kokemustensa kautta, että muita kuuntelemalla ja aiheesta lukemalla kertynyt. Kirjasen elämä oli jatkuvassa liikkeessä siitä lähtien, kun hän oli aivan pieni poika. Hänen perheensä joutui lähtemään sodan vuoksi kotoaan Viron kautta Suomeen, josta heidät palautettiin välirauhan jälkeen takaisin Neuvostoliittoon. Neuvostoliitossa perhe jatkoi niin ikään siirtymisiä paikasta toiseen – pakotettuna ja isän töiden perässä. Yksi Albert Kirjasta selvästi vaivannut asia oli se, että hänen lapsuuden koulutiensä jäi rikkinäiseksi, kun perhe joutui muuttamaan jatkuvasti. Näin oli laita myös valitettavan monilla muilla inkerinsuomalaislapsilla. Elämä kuitenkin hieman rauhoittui myöhemmin, Stalinin kuoleman jälkeen, kun perhe pääsi jälleen asettumaan takaisin kotitaloonsa Inkerissä. Albert Kirjasen seuraavat sanat kuvastavat varmasti monien jatkuvasti siirtymään joutuneiden inkeriläisten ajatuksia, kun viimein oli saatu asetuttua pidemmäksi aikaa aloilleen:

”Noh, kyllä se tuntui viimeksi, miten mä sanoisin – ihanaksi. Ko tuntui, että eikös nyt ole jo nää matkat jääneet. Ei kukaan osannut aavistaakaan, että vielä joskus jatkuu. Mutta se oli aika mukavaa aikaa. Pikkusen, hiljakseen se yleensä tilanne siellä, no en tiedä korjautuiko se, mutta ihminenhän on tämmöinen, että kaikkeen hän tottuu.”

Haastatteluiden lisäksi Albert Kirjanen luovutti arkistoitavaksi henkilöarkistonsa, osana niitä noin 250 arkistoluovutusta, joita kaikkineen hankkeen aikana

Kesäjuhlilla kuunneltiin Maiju Koteen kertomusta Inkeri ja inkeriläisyys -hankkeen vaieista. Korte kiitti puheessaan lämpimästi Inkeriläisten sivistyssäätiötä tuesta ja luottamuksesta.

saimme. Nämä aineistot sisältävät eriä niin pienistä muutamien kirjeiden ja valokuvien luovutuksesta aina kokonaisiin henkilöarkistoihin, kuten vaikkapa kirjailija **Ella Ojalan** tai Inkerissä pappina toimineen **Jalmari Laurikkalan** henkilöarkistot.
Luovutusten laajuus ei kuitenkaan sinänsä ole arkistolle merkittävässä roolissa. Nyt SKS:n arkistoon saadut aineistot ovat yhdessä merkittävä kokonaisuus, jonka niin suuret, kuin pienetkin palaset täydentävät toinen toistaan. Luottamus, jota meille on hankkeen myötä osoitettu, on ollut ainutlaatuisen tärkeää aineiston kartuttamisen onnistumisessa. Suuri osa aineistoista onkin tutkittavissa vapaasti SKS:n arkistossa, mikäli niihin ei luovutustilanteessa ole tehty erityisiä käyttöehtoja luovuttajan pyynnöstä. SKS:n päätalo on kuitenkin parhaillaan remontissa, mutta jo loppuvuodesta voi aineistojamme jälleen tutkia ja niistä voi tiedustella arkistomme asiakaspalvelusta.

"Suuri osa aineistoista on tutkittavissa vapaasti SKS:n arkistossa."

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli julkaista *Inkeri ja inkeriläisyys* -verkko-opetusaineisto ja viime vuoden maaliskuussa näin tapahtuikin. Kaikille avoin julkaisu sisältää 12 lukua Inkerin ja inkeriläisten historiasta, keskittyen pääsääntöisesti äyrämöisten ja savakkojen 1600-luvun muuttoliikkeen alkamisesta aina paluumuuttoon asti. Kahdentoista pienoiselämäkerran ja erilaisen henkilöhistorian kautta opetusaineistossa kerrotaan inkeriläisten tarinoita toisesta näkökulmasta. Miten eri valtioiden hallintojen päätökset tai poliittiset suuntaukset ovat vaikuttaneet yksilöiden, perheiden tai sukujen kohtaloihin. Verkko-opetusaineistossa on lisäksi inkeriläistä kulttuuria, suomen kieltä, Inkerin kirkkoa ja uskontoa sekä kansanperinnettä käsitteleviä lukuja. Näitä inkeriläisten historiaan tavalla tai toisella luotaavia osuuksia haluttiin rikastuttaa myös sillä, että nuoremman sukupolven inkerinsuomalaisten ääntä saataisiin kuuluviin. Tästä syystä teimmekin haastatteluvideota, joissa nuoren polven inkerinsuomalaiset sanoittavat oman identiteetinsä itse – sen millaista on olla inkerinsuomalainen tässä ajassa. Kaikille heille juuret olivat hyvin merkittäviä, mutta inkeriläisyys näyttäytyi monella eri tapaa. Kaiken tämän lisäksi aineisto sisältää eri oppiaineisiin suunnattuja koulutehtäviä, joita opettajat voivat hyödyntää eri aineiden opetuksessa esimerkiksi äidinkielen tai historian tunneilla. Aiheesta kiinnostuneille lukijoille on myös koostettu listoja arkisto-, kirjasto- ja museoaineistoista ja tietoja, kuinka päästä eri lähteiden äärelle.

Maiju Korte kansallispuku.

Vaikka *Inkeri ja inkeriläisyys* -hanke päättyikin puolitoista vuotta sitten, ei aineistojen kartuttaminen arkistoihin pääty koskaan. Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa käynnistyikin viime vuoden alussa Stalinin vainojen muistot -yhteistyöhanke, jonka aikana arkistoon on saatu samalla lisää myös inkeriläisten historiasta todistavaa aineistoa. Hanke syntyi jatkona SKS:n arkiston vuonna 2020 järjestämälle *Stalinin vainojen muistot* -keruulle. Tämä kaksivuotinen hanke tallentaa Stalinin vainojen uhrien historiaa sekä heidän jälkeläistensä kokemuksia sukua koskettaneista vainoista. Aihe on poliittisen arkaluontoisuutensa vuoksi ollut pitkälti vaietty osa Suomen historiaa – samoin kuin inkerinsuomalaistenkin kohtalo. Vaikka tuhansien vainoissa kuolleiden tai kadonneiden suomalaisten kohtalo on jäänyt epäselväksi, on uhrien vaiheita monissa perheissä ja suvuissa pyritty selvittelemään. Hankkeessa kerätään tietoa siitä, mitä vainojen uhrien vaiheista tiedetään, kuinka heidän vaiheitaan on pyritty selvittämään ja miten vainoista kerrottu muistitieto on kulkeutunut sukupolvelta toiselle.
Projektia koordinoi SKS:sta **Meeri Siukonen**, joka työskenteli myös Inkeri ja inkeriläisyys -hankkeessa muutaman vuoden ajan. Hänen kanssaan olemme keskustelleet hankkeidemme yhteneväisyyksistä ja eroista.

Inkerinsuomalaisissa perheissä on usein säilynyt rikasta muistitietoa, mikä on todella arvokasta eikä lainkaan itsestäänselvyys. Stalinin vainojen aikaan ja monien suomalaisten sukujen vaiheisiin liittyy epäselvyyksiä, koska muistojen säilymisen tiellä saattaa olla paljon epätietoisuutta tai esimerkiksi yksinkertaisesti kielimuuri.

Vaikka hankkeemme päättyikin jo virallisesti viime vuoden lopussa, pääsemme turvallisemmin mielin järjestämään myös hankkeen päätösseminaaria muutaman koronaa koetelleen vuoden jälkeen. Tulemme järjestämään Inkeri ja inkeriläisyys -hankkeen päätösseminaarin yhdessä Stalinin vainojen muistot -hankkeen kanssa. Ilmoitamme seminaarista tarkempia tietoja syksyn aikana. Toivotan teidät kaikki jo ennakolta tervetulleiksi päätösseminaariin Vainojen uhrien muistopäivänä perjantaina 27. tammikuuta 2023.

Haluan vielä kiittää Inkeriläisten sivistyssäätiötä kaikesta luottamuksesta ja tuesta, jota olemme saaneet Inkeri ja inkeriläisyys -hankkeen aikana.

Lämmin kiitos.

INKERIN LIITTO 100 VUOTTA

FT, Dos. tutkija Toivo Flinkin puhe kesäjuhlilla

Inkerin Liiton perustaminen Suomeen liittyi Eurooppaa mullistaviin tapahtumiin 1900-luvun alussa. Sota oli silloinkin pysyvä olotila. Ja kun ei käyty sotaa, siihen valmistauduttiin kasvattamalla asevoimia – siihen löytyi rahaa, vaan ei kansan koulutukseen ja sivistykseen. Yksi tällaisista maista oli Venäjän imperiumi. Suomi ja Inkerin suomalaiset kuuluivat tähän kielten, uskontojen ja perinteiden voimalla pakotettuun yhteisöön. Heinäkuun lopussa 1914 alkanutta ensimmäistä maailmansotaa seurasi Venäjällä helmikuun vallankumous 1917. Yhteiskunnallinen elämä politisoitui, ilmapiiri kiristyi syksyn edetessä. Bolsevikkien asema vahvistui ja he kaappasivat vallan marraskuussa.

Inkerinmaalla asui siihen aikaan runsaat 140 000 inkerinsuomalaista. Suomen kansalaisia eri seurakunnissa oli noin 10 000. Lokakuun lopussa 1917 pidetty yleisinkeriläinen edustajakokous keräsi noin 150 henkeä. Kokouksen päätökset osoittivat, että ydinjoukko oli valmis taistelemaan loppuun asti. Tuloksiakin oli nähtävissä.
Saman vuoden viimeisellä viikolla Inkeri-lehden julkaiseman laajan tilannekatsauksen yhteenveto vaikutti masentavalta. ”Jos perustavaa kokousta ei saada, tai jos se ei kykene ottamaan valtaa ja pitämään sitä, silloin on kansanvalta mennyttä. Tasavaltamme ei silloin ole kansanvaltainen, vaan se on luokkavaltainen. Mitä ihanuuksia meille on lahjoittanut voimassa oleva luokkavalta, sen olemme jo aivan selvästi tulleet näkemään ja kokemaan”, **Paavo Räikkösen** toimittama viimeiseksi jäänyt Inkeri-lehti ennusti. Vuoden 1918 maaliskuussa pidetty inkerinsuomalaisten kolmas edustajakokous tähtäsi kansalliseen järjestäytymiseen ja suomalaisen kunnallisliiton perustamiseen.

Inkerin kansalaistoiminnan tulokset jäivät terrorin ja kansalaissodan jalkoihin. Kapinoita puhkesi kesällä ja syksyllä 1918, ja pakolaisliike Suomeen alkoi. Suomessa laskettiin vuoden 1919 lopussa olleen yli kahdeksan tuhatta Inkerin suomalaista. He järjestivät ensimmäisen neuvottelukokouksensa Viipurissa 24. marraskuuta 1918. Kokouksen pöytäkirjasta päätellen se ei saanut valtuuksia esiintyä Inkerin kansan nimissä. Kokous päätti kuitenkin yksimielisesti, että kolmihenkinen valtuusto sai luvan esitellä huolensa Suomen hallitukselle. Asiana oli Inkerin liittäminen Suomeen. Mielipiteiden jakautuessa kokous päätti, että:
”1) oli pyydettävä Suomen Hallituksen toimenpidettä siihen,

että koko Inkeri saataisiin yhdistettyä Suomeen, tai ellei se kävisi päinsä, että Pohjois-Inkeri yhdistettäisiin Suomeen, jolloin Etelä-Inkerin suomalaiselle väestölle olisi saatava sivistyksellinen autonomia;

2) ellei mikään osa Inkeristä voisi tulla Suomeen yhdistetyksi, oli pyydettävä sivistyksellistä autonomiaa koko Inkerille."

Perustettu lähetystö tapasi Suomen valtionjohtajan **C.G.E. Mannerheimin**, pääministeri **Lauri Ingmanin** ja ulkoministeri **Carl Enckellin**. Ulkopoliittisten tehtävien hoitamisen lisäksi kokouksessa valittiin toinenkin toimikunta. Sen tuli huolehtia Inkeristä Suomeen pakenevien sijoittamisesta ja toimeentulosta sekä muista inkeriläisten yhteisistä asioista.

Tässä yhteydessä herää kaksi kysymystä: miksi Mannerheim, Ingman ja Enckell suostuivat keskustelemaan lähetystön kanssa ja miksi Suomen hallitus otti vastaan Inkerin pakolaisia ja turvasi heidän toimeentulonsa? Kun muistetaan juuri itsenäistyneen Suomen silloinen poliittinen ja taloudellinen tilanne, yksinkertaisia ja tyhjentäviä vastauksia näihin kysymyksiin ei voida antaa. Suomalaisten päätöksiin vaikutti Inkerin suomalaisten merkitys Suomelle. Tätä tietoutta löytyi silloisessa Suomessa eniten maan tunnetuimpien tutkijoiden piiristä. Itsenäistymisen aikoihin moni heistä oli noussut vaikutusvaltaiseen asemaan juuri itsenäistyneessä Suomessa, esim. tohtori, ministeri ja kokoomuspuolueen johtohahmo **Emil Nestor Setälä**.

Jo Inkerinmaalla järjestötoimintaan tottuneet henkilöt, pääasiallisesti opettajat, ryhtyivät jälleen kerran ottamaan vastuuta heimolaisistaan. Kipein ja tärkein ongelma oli pakolaisten toimeentulon turvaaminen. Suomen hallituksen toivomuksesta inkeriläisten tuli muodostaa "hallitus", elin, joka toimisi välittäjänä sen hoitaessa Suomen viranomaisten ja pakolaisten välisiä asioita. Sellainen muodostettiin Helsingissä tammikuun viimeisenä päivänä 1919 pidetyssä kokouksessa Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan (IVH) nimellä.

Millainen Suomi oli alkusyksystä 1919? Lyhyt ja verinen sisällissota käytiin vuoden 1918 tammikuun lopusta toukokuun puoliväliin. Venäjälle paenneet punaiset perustivat Suomalaisen kommunistisen puolueen Moskovassa ja havittelivat paluuta kotimaahansa muuttamaan sen yhteiskuntajärjestystä.

Sisällissodan jälkeen Suomen hallitusmuodoksi tuli tasavalta ja ensimmäiseksi presidentiksi valittiin **K.J. Ståhlberg**. Sotatoimia kesti vuoden 1920 alkuun asti. Itsenäistynyt Viro ja Neuvosto-Venäjä sopivat silloin rauhasta. Kohta myös Suomi ja Venäjä ryhtyivät rauhanneuvotteluihin, jotka jatkuivat vuoden 1920 lokakuuhun asti. Inkerin pakolaisten edustajat pyrkivät vaikuttamaan Tarton rauhanneuvottelujen päätöksiin puol-

Toivo Flink.

taen suomalaisen Inkerinmaan itsemääräämisoikeuksia.

Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan toimista päätellen vastoinkäymiset vain lisäsivät sen johdon sitkeyttä. Hoitokunta onnistui tuomaan Inkerin kysymyksen käsiteltäväksi Suomen eduskuntaan. Siihen oli asetettu rauhanneuvotteluja hoitava valiokunta, joka tarkasteli ja suunnitteli alajaostossaan heimokansojen tulevaa asemaa.

Rauhansopimuksen tekstissä Neuvosto-Venäjän valtuuskunta ilmoitti hallituksensa nimissä, että Pietarin kuvernementin suomalainen väestö nauttii täydessä määrässä kaikkia niitä oikeuksia ja etuja, jotka Venäjän lait myöntävät vähemmistökansallisuuksille. Varsinainen esitys inkerinsuomalaisten oman järjestön perustamisesta tehtiin inkeriläisten pakolaisten edustajakokouksessa Raudussa 19. helmikuuta 1922, kun selvisi, että Neuvosto-Venäjän hallituksen armahduksen myötä Suomeen jäi noin 5 000 henkeä kahdeksasta tuhannesta.

Hoitokunnan tilalle kaivattiin pysyvää järjestöä. Oli saatava läheiset ja kiinteät yhteydet Suomen julkiseen valtaan, jota ilman pakolaisasioita ei voitu hoitaa. Yksi keskeisistä asioista oli inkeriläisten hyväksyttävyys suomalaisiksi ja heidän rinnastamisensa oikeuksissaan Suomen kansalaisiin. Kuvaavana esimerkkinä on Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan lähestyminen Valtioneuvostoa kirjeellä. Siinä puhutaan Inkerin kansalaisista, mikä voi tänään synnyttää hilpeyttä. Siihen ei ollut aihetta 1920-luvulla. Kirjeessä Valtioneuvostolle anottiin inkeriläisille asetettujen pakotteiden poistamista.

" Yksi keskeisistä asioista oli inkeriläisten hyväksyttävyys suomalaisiksi."

Inkerin Liiton (IL) perustamista valmisteleva neuvottelukokous pidettiin Helsingissä 8. kesäkuuta 1922. Asetettu väliaikainen toimikunta velvoitettiin laatimaan Liitolle sääntöehdotus syyskuussa kutsuttavaan perustavaan kokoukseen. Ohjesääntö ehdittiin siihen mennessä jo tarkistuttaa sosiaalihallituksessa.

Vuosi 1922 muodostui järjestötoiminnan kannalta monessa mielessä ratkaisevaksi, koska Inkerin Väliaikainen Hoitokunta ei enää täyttänyt tehtäväänsä. Inkerin Liiton perustava kokous pidettiin Helsingissä silloisen Heikinkadun, nykyisen Mannerheimintien varrella sijaitsevassa, Osakuntatalossa 25. syyskuuta 1922. Mukana oli kuusi miestä: kolme syntyperäistä suomalaista: professori **Kaarle Krohn,** tohtori **Rafael Engelberg** ja everstiluutnantti **Erik Heinrichs** sekä kolme inkerinsuomalaista: Suomalaisen Teatterin näyttelijä **Iisakki Lattu**, kapteeni **Juho Tirranen** ja opettaja, lehtimies ja yhteiskunnallinen vaikuttaja **Kaapre Tynni.** Kaksi viimeksi mainittua olivat pakolaisia. Kokouksen avaajaksi ja puheenjohtajaksi pyydettiin professori **Kaarle Krohn**. Kerron heistä laajemmin kymmenen vuotta sitten julkaistussa kirjassani *Pois nöyrän panta.* Se ilmestyi Inkerin Liiton täyttäessä 90 vuotta. Nyt ollaan satavuotiskynnyksellä.

Inkerin Liiton yleinen kokous pidettiin Vanhalla ylioppilastalolla 4. joulukuuta 1922. Kapteeni Tirranen piti puheenvuorossaan tärkeänä, että Liiton toiminta ulotettaisiin Inkeriin niin pian kuin mahdollista. Puhuja painotti Liiton lehden nostamista tiedottamistehtävän lisäksi arvokkaaksi tieteellisen Inkeri-kirjallisuuden julkaisijaksi ja levittäjäksi. Pöytäkirjan mukaan Tirranen korosti Inkerin Sivistysrahaston ja Inkerin arkiston perustamisen tärkeyttä tulevalle Inkerin jälleenrakentamistyölle.

Inkerin Liiton toiminta pääsi vauhtiin jo seuraavan vuoden alussa, ja se laajeni sekä monipuolistui vuosien varrella. Jo alkuvuodesta liittoon hyväksyttiin 77 uutta jäsentä. Tämä joukko oli kirjava: oli Inkerin pakolaisia ja merkittävässä yhteiskunnallisessa asemassa olleita suomalaisia sekä radikaalia opiskelevaa nuorisoa, joka perusti Akateemisen Karjala-Seuran helmikuussa 1922. Elettiin heimoaatteen nousun aikaa, jossa myös Suur-Suomen aatteet saivat vahvan jalansijan. AKS:n perustajajäseniin kuulunut **Yrjö Vuorjoki** kirjoitti kesken jääneessä seuran historiikissa, että ”loppujen lopuksi merkitsi tämä komealta kalskahtava ja monelle loukkauskiveksi tullut nimitys Suur-Suomi meille yksinkertaisesti maan itsenäisyyden vahvistamista ja turvaamista.

Kesäjuhlat kansaa.

Kokonaiskatsomuksen yhteen liittäjänä oli suomalainen kansallistunto."

Inkerin Liiton hallituksen ja erityisesti johtokunnan pöytäkirjoista kahden vuosikymmen ajalta kuvastuu monimutkaisia elämänvaiheita, joihin järjestön johto ja heidän lähimmät tukijansa ajautuivat. Liiton toimia sisä- ja ulkopoliittisessa kentässä tarkasteltaessa ei voi välttyä ajatukselta, että sille kuului, tai paremminkin se itse otti kannettavakseen taakan, jonka painavuutta Liiton aktiivit eivät osanneet etukäteen arvioida. Ja tuskin he sitä olivat ajatelleetkaan. He toimivat periaatteella ellen minä, niin kuka, ellei tänään, niin milloin. Heidän johtotähtenään oli heimokansan oikeuksia puoltava aate. Sille he antoivat vähäisen vapaa-aikansa. Setälän, Heilimon ja Engelbergin veroisilla toimijoilla oli kädet täynnä tekemistä ilman Inkerin Liittoakin. Silti he katsoivat henkiseksi velvollisuudekseen toimia Liitossa, eikä vain kuulua siihen.

Ajatus Inkerin arkistosta, museosta ja sivistysrahastostakin oli vireillä Inkerinmaalla jo keisarivallan aikana. Arkisto perustettiin kuitenkin vasta Suomeen Liiton syntysanojen lausumisen jälkeen. Arkistoasia ei niissä oloissa ollut tärkeydessään ensimmäinen, mutta Inkerin Liiton perustajat pitivät sen muodostamista tärkeänä. Jo Liiton johtokunnan ensimmäisissä kokouksissa lehtori **Juho Koivistoinen** muistutti toistamiseen, että **Kaapre Tynnin** ja **Mikko Tirrasen** hallussa olleet asiakirjat oli saatava Liiton arkistoon. Kyseessä oli Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan ja Pohjois-Inkerin Hoitokunnan toimintaan liittyneet asiakirjat. Ne muodostavat perustan Kansallisarkistossa säilytettävälle Inkeri-arkistolle.

Inkerin arkiston perustajajärjestöt, Inkeriläisten Toimikunta ja Inkerin Ystävät, hyväksyivät arkiston säännöt vuonna 1925. Käytössä olevasta tiedosta välittyy kuva Inkerin pakolaisissa ja sen tukijoissa virinneestä arkistointi-innostuksesta. Inkerin suomalaisuuteen kuuluvan tiedon kokoaminen tarjosi asiaan vihkiytyneille aivan erilaisen tuntuman itsensä ja heimolaistensa avustamiseen. Arkiston kokoaminen tarjosi tekemistä kaikille koulutuksesta ja iästä riippumatta. Kaikki aineisto, myös ajankohtainen, pidettiin tulevaisuuden kannalta yhtä arvokkaana.

Inkeriläisten jatkosodan aikaisten väestönsiirtojen taival oli pitkä ja kivinen. Hankkeen onnistumiseen vaikutti myös Inkerin Liiton aloitteesta heinäkuussa 1941 perustettu Inkerin Asiain Hoitokunta, IAH. Se ei ollut yhtä kuin Inkerin Liitto. Hoitokuntaan kuului vain kymmenkunta inkeriläissyntyistä henkilöä, jotka olivat olleet mukana heimoliikkeessä jo 1920-luvulta asti. He olivat toki Liiton jäseniä, mutta keskittyivät hoitamaan yksinomaan Inkeriin liittyneitä ja Inkerinmaalla tapahtuneita asioita.
Jatkosodan alussa Inkerin Liitto oli jo tunnettu ja tunnustettu heimojärjestö. Toimintansa 20 vuoden aikana sen jäseniksi oli liittynyt yli tuhat suomalaista vaikuttajaa. Juuri tästä syystä Liiton ja Hoitokunnan johto pääsivät pitämään koko jatkosodan ajan yhteyttä Suomen poliittiseen ja sotilasjohtoon.

Inkerin henkinen kuuluvuus Suomeen korostui jatkosodan aikana ympäri Suomea vietetyissä Inkeri-tapahtumissa. Runoilija ja professori Veikko Antero Koskenniemen puhuessa Inkeri-illassa 11. helmikuuta 1943 hän muistutti, että "… suomalaisen muinaisrunon piirissä on pienen Inkerin osuus

niin suuri, että se käsittää runsaan neljänneksen kaikista talteen kirjatuista runoaarteista ja nimenomaan lyyrisen runouden alalla on tämä Inkerin edustus vieläkin huomattavampi. Syyllä on kansanrunouden tutkija voinut väittää, että inkeriläiset kokoelmat ovat olleet niin rikkaat, että jos sellainen runoaarre tavattaisiin muulla eurooppalaisella kielellä, se olisi tutkijain yleisen huomion ja ihailun esineenä. …Ne suomalaiset, jotka Stolbovan rauhan jälkeen siirtyivät Suomesta Inkeriin, ja joiden jälkeläiset muodostavat sen pääväestön, ovat nähtävästi kuuluneet siihen suomalaiseen parhaimmistoon, joka historiamme aikana on usein saanut maailmalle osoittaa, että kansojen arvoa ja merkitystä ei suinkaan mitata lukumäärän perusteella."

" kansojen arvoa ja merkitystä ei suinkaan mitata lukumäärän perusteella."

Vuotta myöhemmin Helsingin yliopiston juhlasalissa vietetyssä Inkeri-juhlassa 23. tammikuuta 1944 inkeriläisten väestönsiirtojen johtaja professori **Pentti Kaitera** arvioi inkeriläisten panosta Suomen taloudelliseen ja sotilaalliseen selviytymiseen myös henkisellä mittarilla. Hän nosti esiin suomalaisten yhteenkuuluvuuden tunteen. Kaiteran heimoaate ja kristillinen vakaumus loivat pohjan hänen henkilökohtaiselle pyrkimykselleen pelastaa Inkerin suomalainen kansanosa lopulliselta tuholta. Hän ei ollut aatteensa kanssa yksin. Tämän vuoksi hänen ajatuksensa sopivat tähänkin päivään, kun mietimme inkerinsuomalaisten alkanutta paluumuuttoa Suomeen 1990-luvulla ja sen päättymistä vuonna 2016.
"Inkeriläisten siirtyminen Suomeen on tapaus, jota voimme nimittää merkilliseksi siitäkin huolimatta, että tuskin mikään asia voi nykyisin saattaa meitä hämmästymään. Voimme nähdä siinä traagillisia piirteitä – sillä voiko kotomaan jättäminen olla milloinkaan muuta kuin traagillista. Voimme havaita siinä myös lohdullisia piirteitä. Olemme nähneet, miten kiinteästi inkeriläiset, kaikesta huolimatta, ovat tunteneet kuuluvansa suomalaiseen kokonaisuuteen. Olemme siis, sodan keskellä kokeneet, että kaikki ei ole pelkkää itsekkyyttä, että myös ihmisyys elää, että vain viha ei vallitse maailmaa, vaan että historiaa luo myös rakkaus."

Jo ennen välirauhansopimuksen solmimista Suomen valtiojohto piti tärkeänä tiedottaa inkeriläiselle siirtoväelle Inkerin Liiton kautta, että rauhan tultua halukkaat saivat jäädä maahan. Olisiko valtiovalta toiminut näin, jos kyse olisi ollut lähinnä työvoimasta, joka kaiken lisäksi kuului voittajamaan kansalaisiin.
Kaiteran oikeana kätenä väestönsiirroissa toiminut tohtori Vilho Helanen piti puolen tunnin radiopuheen aiheesta Inkeriläisten juurtuminen Suomeen alkuillasta 18. elokuuta 1944 hyvään kuunteluaikaan klo 18.15. Helanen ei kaunistellut inkeriläisten siirtymiseen liittyneitä vaikeuksia.
Helasen mielestä kymmenien tuhansien inkeriläisten todellinen juurtuminen Suomeen ei ollut vain inkeriläisten itsensä käsissä, vaan suomalaisten velvollisuuksia siinä suhteessa hän piti sittenkin suurempina. Ratkaisevana Helanen piti sitä, "voivatko inkeriläiset täällä tuntea todella saapuneensa omiensa luo. Ja sillä kohdalla alkavat meidän – jokaisen heidän kanssaan kosketuksiin joutuvan suomalaisen – velvollisuutemme."

Inkeriläisten palautukset Neuvostoliitoon alkoivat 5. joulukuuta 1944 ja kestivät kuusi viikkoa. Väestönsiirroissa palasi runsaat 55 000 henkeä. Maahan jäi noin kahdeksan tuhatta.
Suomeen jääneen inkerinsuomalaisen siirtoväen elämä jatkui neuvostokansalaisina pakollisten palautusten pelon pitkässä ja synkässä varjossa. Tämä latisti ja lannisti valtaosan Suomeen jääneiden inkerinsuomalaisten elämän pääasiallisesti hiljaiseloon ja omissa oloissa puurtamiseen vuosikymmeniksi eteenpäin.
Välirauhansopimuksen mukaisesti valtioneuvosto määräsi vuosina 1944 ja 1946 välisenä aikana lakkautettavaksi yli kolme tuhatta neuvostovastaiseksi luokiteltua järjestöä. Inkerin Liitto kuului joukkoon. Se tapahtui 19. lokakuuta 1944.

Inkerin Liiton lakkauttaminen jätti tyhjiön inkerinsuomalaisten järjestötoimintaan. Inkeriläisten Yhdistys lopetti toimintansa jo talvisodan jälkeen menetettyään valtaosan Karjalan kannaksella toimineista kerhoistaan. Yhdistyksen johto esitti silloin Inkerin Liitolle toivomuksen, että se ottaisi hoitaakseen tämän tehtävät. Inkeriläisten Yhdistyksen sulauttamista Inkerin Liittoon

ei kuitenkaan ehditty sinetöidä. Näin Yhdistys pelastui lakkauttamiselta, koska se ei ollut toimivien järjestöjen joukossa. Sen toiminnan jatkaminen mahdollistui vuonna 1959. Samalla alkoi ilmestyä sen äänenkannattaja Inkeriläisten Viesti. Lehden ensimmäisessä numerossa ilmoitettiin johtokunnan nimissä, että Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous pidetään maaliskuun 8. päivänä 1959 kello 14 Helsingissä Viipurilaisen Osakunnan huoneistossa osoitteessa Mannerheimintie 5. Tästä alkoi uusi vaihe Suomeen kotiutuneiden inkerinsuomalaisten ja heidän hengenheimolaistensa järjestötoiminnassa.

Inkeriläisten yhdistys ry:n nimi muutettiin 1994 Suomen Inkeri-liitto ry:ksi. Silloisista paikallisosastoista tuli niiden rekisteröitymisen myötä erillisiä yhdistyksiä, jotka jäsenjärjestöinä muodostivat liiton. Vuonna 1922 perustetun Inkerin Liiton tapaan sen jatkajakin otti tehtäväkseen toimia Suomessa asuvien inkerinsuomalaisten, heidän jälkeläistensä ja Inkerin suomalaisuudesta kiinnostuneiden yhdyssiteenä ja etujärjestönä. Liitolla on myös henkilöjäseniä paikkakunnilla, joilta puuttuu oma jäsenjärjestö.
Molemmat järjestöt ovat toimineet tiiviissä yhteistyössä Inkeriläisten Sivistyssäätiön kanssa. Karjalatalon valmistuttua 1974 liiton toimipaikaksi tuli Inkerikoti Sivistyssäätiön hallinnoimassa vuokrahuoneistossa.

Suomen Inkeri-liiton kotisivuilla lukee, että se pitää edeltäjänään vuonna 1934 perustettua Inkeriläisten Yhdistystä. On kuitenkin selvää, että toimintamme pohjan on luonut Inkerin Liitto, jonka perustamisesta tänä vuonna tulee kuluneeksi kunnioitettavat 100 vuotta.
Juhlapäivinä usein muistellaan, mitä paluumuuttajat ovat saaneet perinnöksi jatkosodan jälkeen toimineilta inkerinsuomalaisilta. Sellaisia ovat ennen kaikkea historiikit. Ensimmäinen sellainen Inkerin suomalaisten historia ilmestyi Inkeriläisten Sivistyssäätiön kustantamana loppuvuodesta 1969. Se alkusanoista kuvastuu teoksen syntytaustoja.
Inkerin suomalaisen väestön vaiheita on kuvattu harvoin ja silloinkin lyhyesti. Varhaisimmat kirjoitelmat ilmestyivät omissa sanomalehdissä ja jokin pienehkö yleiskatsaus on julkaistu Suomessa. Helsingissä oli 1930-luvulla aikomus saada aikaan monipuolinen Inkeriä esittävä teos, mutta sen kirjoittaminen tyrehtyi melkein alkuunsa.

Tämän Inkeri-kirjan toimituskunta syntyi Inkeriläisten Sivistyssäätiön toimesta 1966… Koska lähdeaineistoa on ollut vaikea saada, päätettiin turvautua lähinnä jo julkaistuun kirjallisuuteen ja sen pohjalta kirjoittaa asiallinen ja kansantajuinen kuvitettu teos. Sen levittäminen inkeriläisten keskuuteen todettiin ajankohtaiseksi, sillä Inkeristä Suomeen 1920–1940- luvuilla siirtyneet suomalaiset ovat saavuttaneet ainakin keski-iän. Juri heitä ja myös heidän jälkeläisiään ajatellen tämä historianteos on laadittu…Tällaisenakin teos saattanee omalta osaltaan antaa virikkeitä ja osoittaa suuntaa tulevalle toiminnalle.
Näin siinä on käynytkin. Runsaan 20 vuoden kuluttua Suomalaisen kirjallisuuden Seura julkaisi Pekka Nevalaisen ja Hannes Sihvon toimittaman Inkerin historian sarjassa Historia, kansa kulttuuri. Teoksen syntytaustaa esitellessä vuonna 1991 he muistuttivat, että edellisessä historiassa ”käsiteltiin ainoastaan viittauksenomaisesti lähimenneisyyden vaikeita aikoja. Sen sijaan, kun syksyllä 1987 ilmestyi Petroskoissa kulttuurilehti Punalipun Inkerille omistettu numero, otettiin julkaisu sensaationavastaan sekä Neuvostoliiton puolella että Suomessa. Tämän jälkeen Inkeri-innostus on ollut vireätä: on herätetty tutkimustoimintaa, on pidetty lukuisia seminaareja, Inkeri-kirjallisuus on karttunut runsaasti.”

Tämän 30 vuotta sitten ilmestyneen historian ajasta maailma on muuttunut ratkaisevasti. Sen on tehnyt sähköinen media. Järjestöjen kotisivut tarjoavat jatkuvasti päivitettävää tietoa uuden sukupolven inkeriläisten osaamisella. Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun -hanke toteutettiin vuosina 2018 – 2020 Inkeriläisten sivistyssäätiön, Kansallisarkiston ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteistyönä. Käydään lukemassa tätä uusinta tietoa ja mietitään, mitä tehdään seuraavaksi?

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITTO RY:N SYKSYN 2022 OHJELMAT:

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulla ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Lauantaina 24.9.2022 klo 14.00
Helena Ritvanen kertoo äitinsä Anni Ritvasen elämänpolusta otsikolla "Äitini elämän taivalta vuosina 1920 – 2005 Inkerinmaan Siverskasta Siperian Makarakin ja Saksan kautta Rutalahteen Keski-Suomeen"

Lauantaina 22.10.2022
Sukututkijat Inkeri kodissa klo 9 – 15.00 opastavat sukututkimuksen saloihin.

Lauantaina 29.10.2022
Syyskokous Inkeri kodissa klo 14.00 vain jäsenille.

Lauantaina 19.11.2022 klo 14.00
Päivi Taussi-Forsman kertoo romaanista "Katrin kahdet kengät". Teos perustuu kirjoittajan isoäidin tarinaan: Katri pakeni nuorena Inkerinmaalta Suomeen noin sata vuotta sitten ja asettui muutaman mutkan jälkeen Kotkaan. Osa perheestä jäi rajan taakse, eikä ikävä heihin hellittänyt koskaan.

Lauantaina 4.12.2022 klo 14.00
Joulujuhla Inkeri kodissa.

Ilmoitamme ohjelmista myös nettisivuillamme www.inkeriliitto.fi sekä jäsenistölle sähköpostitse. Ohjelmista voi tiedustella myös puhelimitse liiton toimistosta 045 261 2342.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Syksyn 2022 kerhotapaamiset Hyvinkään seurakuntakeskuksessa jatkuvat sunnuntaisin 2.10. ja 13.11. klo 14.00 - 16.00. Aiheet tarkentuvat lähempänä tapahtumapäiviä. Perinteistä joulujuhlaa vietetään joulukuussa. Päivää ei vielä ole lyöty lukkoon.

Tiedustelut: Pj. Leila Salo p. 040 567 7065
leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Tiedustelut:
Inkeri Ojala 040 071 6727
inkeri.ojala@gmail.com
Kokoontumiset: Vuorikatu 37, Lutherin kirkko
kuukauden toinen maanantai (13-15).

Turun seudun Inkeri-seura
Tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat kello 14.
Su 25.9.2022 Syyskokous
La 5.11.2022 Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa (kunniakäynti klo 12 ja kahvitilaisuus klo 14)
Ma 26.12.2022 Joulujuhla Tapaninpäivänä

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotot
Käsityö- ja askartelukerhot
Päivystys- ja kirjastotoiminta
Inkerin historiaan ja kulttuuriin liittyviä teemailtoja
Nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.)
Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan

Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline
anitta@inkeriseura.com
tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Muistamisesta

Ei muisti sammu, se vain hämärtyy,
kun unohduksen usva tiivistyy.
Jos joku meistä jotain unohtaa,
se yleensä vain yhtä koskettaa,
ja moitittava muistin kömmähdys
on erehdys tai pelkkä väsymys.
Ja täten suokoon itse kullekin:
tuo aika muistin valon takaisin.

Sen sijaan haluaisin oivaltaa
sen, milloin sydämessä ailahtaa,
niin, että sadan vuoden asiat
jo ison joukon mukaan tempaavat,
ja koruttoman kaunis ajatus
saa pysähtymään – syntyy oivallus.

Sen turvin haalistunut menneisyys
ei ole yksin marraskuinen syys…
Vaan mitä? – kukin voisi selvittää,
kun kysymyksen kanssa kahden jää.

Ja mitä onkaan aika nykyinen –
maan mainio, piinkova, hätäinen.
Siis mitä meistä tullaan muistamaan,
kun kiireen tomu pääsee laskemaan?

Kai hengen veljet, henget sisaret,
ja asiat, niin usein visaiset,
tuo kirkastunut muisti takaisin,
ja ehkä joku kysyy silloinkin:
- Niin ketä meistä, oikein nimeltään,
ei unhon usva pääse peittämään?
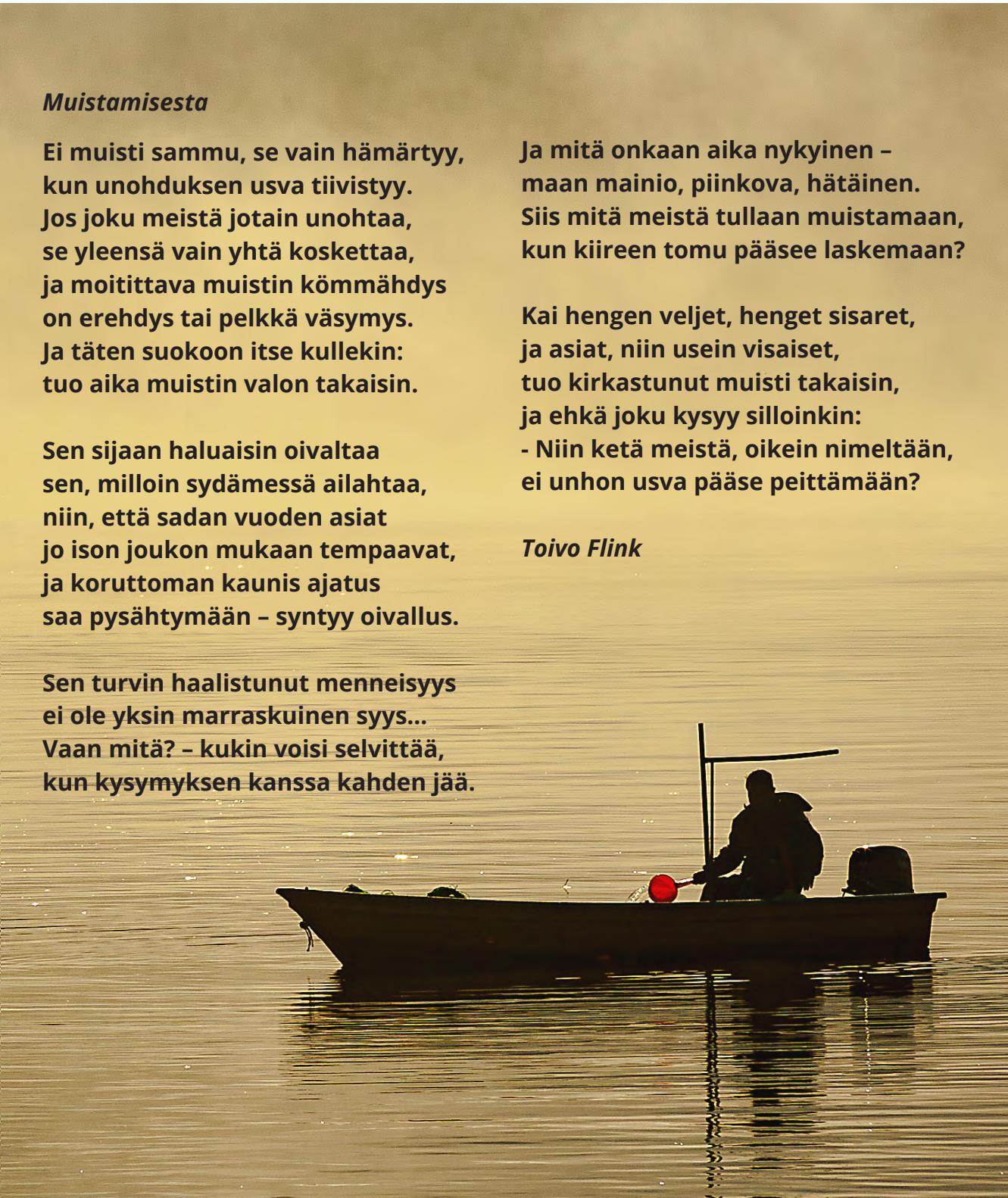
Toivo Flink